

ประกาศกรมประมง

เรื่อง แผนรับสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยพิบัติระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมประมง (IT Contingency Plan)

ด้วยข้อมูลสารสนเทศถือเป็นทรัพย์สินที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร จำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาเพื่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรมประมงได้ตระหนักถึงความสำคัญของระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศขององค์กร ซึ่งอาจมีปัจจัยจากภายนอกและปัจจัยภายในมากระทบ ทำให้ระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศรวมทั้งระบบอุปกรณ์เสียหายได้

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดทำแผนรับสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยพิบัติอันอาจส่งผลกระทบต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (IT Contingency Plan) เพื่อกำหนดขั้นตอนและรายละเอียดการปฏิบัติสำหรับการแก้ไขปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร ดังนี้

๑. การวิเคราะห์และประเมินความรุนแรงของเหตุการณ์ภัยพิบัติ
๒. การกำหนดแนวทางการป้องกันและเตรียมการเบื้องต้น
๓. การเตรียมความพร้อม
๔. การจัดองค์กรและกำหนดผู้รับผิดชอบเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน
๕. การกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ
๖. การกู้คืนระบบกลับสู่สภาพปกติเดิม
๗. การติดตามและรายงานผล

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การวิเคราะห์และประเมินความรุนแรงของเหตุการณ์ภัยพิบัติ

๑.๑ วิเคราะห์เหตุการณ์ภัยพิบัติ

ภัยพิบัติที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร สามารถจำแนกได้เป็นสองกลุ่มหลักๆ ได้แก่ ๑) ภัยพิบัติจากภายนอก เช่น ภัยธรรมชาติ ระบบกระแสไฟฟ้าขัดข้อง การโจรกรรมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และแม่ข่าย ๒) ภัยพิบัติจากภายใน เช่น ระบบฐานข้อมูลหลักเสียหาย ไวรัสคอมพิวเตอร์จากผู้ใช้งานภายในองค์กร เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรขององค์กรขาดความเข้าใจในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ทั้งด้านฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์

๑.๒ การประเมินสถานการณ์และกำหนดระดับความรุนแรง (Situation assessment)

เมื่อองค์กรมีการวิเคราะห์เหตุการณ์ภัยพิบัติแล้ว จะทำการประเมินและกำหนดระดับความรุนแรงภัยพิบัติ เพื่อเตรียมการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่ละเมิดความปลอดภัย จัดเตรียมระบบบันทึกและวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ (Security Log Management System) โดยเจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศ เพื่อนำมาสรุปเป็นข้อมูลต่อไป

๒. การกำหนดแนวทางการป้องกันและการเตรียมการเบื้องต้น

๒.๑ การประกาศแผน (Activation)

องค์กรมีการประกาศใช้แผนการรักษาความปลอดภัยระบบสารสนเทศอย่างเป็นทางการ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกคนทราบและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด โดยมีเอกสารแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ทุกคนรับทราบ

๒.๒ กระบวนการดำเนินงาน (Procedure)

องค์กรมีการจัดเตรียมขั้นตอนการปฏิบัติกับเหตุการณ์ที่ผิดปกติในองค์กร โดยเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินต้องมีการเลือกขั้นตอนปฏิบัติที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

๒.๓ การติดต่อสื่อสาร (Communication)

องค์กรมีการจัดทำบัญชีรายชื่อและข้อมูลสำหรับติดต่อกับหน่วยงานภายนอก เพื่อใช้ในการติดต่อประสานด้านความมั่นคงปลอดภัยกรณีที่มีความจำเป็นฉุกเฉิน เช่น การไฟฟ้า สถานีดับเพลิง สถานีตำรวจ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการเตรียมการประสานงานกับสถานีดับเพลิง เรื่องแผนที่อาคารและเส้นทางการเดินทางด้วย

๒.๔ การจัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น

องค์กรมีการเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร โดยศูนย์สารสนเทศเป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลด้านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้มีการจัดเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นในกรณีคอมพิวเตอร์เกิดขัดข้องใช้งานไม่ได้ ซึ่งอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องเตรียมพร้อมมีดังนี้

๒.๔.๑ แผ่นติดตั้งระบบปฏิบัติการ/ระบบเครือข่าย/แผ่นติดตั้งระบบงานที่สำคัญ

๒.๔.๒ เทปสำรองข้อมูลและระบบงานที่สำคัญ

๒.๔.๓ แผ่นโปรแกรม antivirus/spyware

๒.๔.๔ แผ่น driver อุปกรณ์ต่างๆ

๒.๔.๕ ระบบสำรองไฟฉุกเฉิน

๒.๔.๖ อุปกรณ์สำรองต่างๆ ของเครื่องคอมพิวเตอร์

๒.๕ การสำรองข้อมูล (Backup)

องค์กรมีการสำรองข้อมูลเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเมื่อข้อมูลเสียหายหรือถูกทำลายจากไวรัสคอมพิวเตอร์ ผู้บุกรุกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล โดยสามารถนำข้อมูลที่มีปัญหาหากกลับมาใช้งานได้

๒.๖ การป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์

องค์กรมีการติดตั้งซอฟต์แวร์ป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์ สำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์ลูกข่ายที่เชื่อมต่อกับระบบเครือข่าย โดยผู้ใช้งานต้องระมัดระวังในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะในการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต เพื่อไม่ให้เป็นช่องทางให้ผู้ไม่หวังดีเข้ามาบุกรุกหรือทำลายระบบ และอัปเดตโปรแกรมกำจัดไวรัส ทุก ๑ เดือน เป็นอย่างน้อย

๒.๗ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากกระแสไฟฟ้าขัดข้อง

องค์กรมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากกระแสไฟฟ้าขัดข้อง เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหากจากกระแสไฟฟ้าซึ่งอาจสร้างความเสียหายแก่ระบบสารสนเทศและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ดังนี้

๒.๗.๑ ติดตั้งเครื่องสำรองไฟฟ้าและปรับแรงดันอัตโนมัติ (UPS) เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรือการประมวลผลของระบบคอมพิวเตอร์ ในส่วนของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) ซึ่งมีระยะเวลาการสำรองไฟฟ้าได้ประมาณ ๓๐-๖๐ นาที

๒.๗.๒ เปิดเครื่องสำรองไฟฟ้า ตลอดระยะเวลาในการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ และบำรุงรักษาเครื่องสำรองไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

๒.๗.๓ เมื่อเกิดกระแสไฟฟ้าดับ ให้ผู้ใช้รีบบันทึกข้อมูลที่ยังค้างอยู่ที่ทันที และปิดเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่างๆ

๒.๗.๔ ให้มีการสำรองฐานข้อมูลเดือนละ ๑ ครั้งเป็นอย่างน้อย

๒.๘ การป้องกันการบุกรุก และภัยคุกคามทางคอมพิวเตอร์

องค์กรมีการป้องกันการบุกรุก และภัยคุกคามทางคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความปลอดภัยให้กับระบบสารสนเทศและระบบเครือข่าย โดยมีแนวทาง ดังนี้

๒.๘.๑ มาตรการควบคุมการเข้า-ออกห้องควบคุมระบบเครือข่ายและการป้องกันความเสียหาย โดยห้ามบุคคลที่ไม่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปในห้องควบคุมระบบเครือข่าย หากจำเป็นให้มีเจ้าหน้าที่ของศูนย์สารสนเทศเป็นผู้รับผิดชอบนำพาเข้าไป และคอยกำกับดูแลตลอดการปฏิบัติงาน สำหรับประตูเข้า-ออก มีการติดตั้งระบบ Access Control โดยใช้ Key Card และติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิดเพื่อป้องกันการโจรกรรม

๒.๘.๒ มีการติดตั้ง Firewall เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตจากระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถเข้าสู่ระบบสารสนเทศและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้ โดยเปิดใช้งาน Firewall ตลอดเวลา

๒.๘.๓ มีการติดตั้ง Proxy Server เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการอินเทอร์เน็ตขององค์กรและกั้นกรองข้อมูลที่มาทางเว็บไซต์ ซึ่งมีการกำหนดค่า Configuration ให้มีความปลอดภัยต่อระบบสารสนเทศและเครือข่ายคอมพิวเตอร์

๒.๘.๔ มีเจ้าหน้าที่ดูแลระบบเครือข่าย ตรวจสอบปริมาณข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขององค์กร เพื่อสังเกตปริมาณข้อมูลบนเครือข่ายว่ามีปริมาณมากผิดปกติ หรือการเรียกใช้ระบบสารสนเทศมีความถี่ในการเรียกใช้ผิดปกติ เพื่อจะได้สรุปหาสาเหตุและป้องกันต่อไป

๒.๘.๕ การดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ จะช่วยเสริมสร้างมาตรการป้องกันการบุกรุกและภัยคุกคามคอมพิวเตอร์ได้เป็นอย่างดี

๒.๘.๖ มีการป้อนชื่อผู้ใช้ (username) และรหัสผ่าน (password) เพื่อตรวจสอบสิทธิ์ก่อนเข้าใช้อินเทอร์เน็ตหรือใช้งานระบบเครือข่าย ตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

๒.๙ การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น กรณีเกิดแผ่นดินไหว

องค์กรมีการจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นในกรณีเกิดแผ่นดินไหว โดยเตรียมอุปกรณ์ ดังนี้

๒.๙.๑ เตรียมไฟฉาย อุปกรณ์ยังชีพ เช่น ยารักษาโรค ฯลฯ และแจ้งให้ทุกคนทราบถึงที่เก็บ

๒.๙.๒ ผีกซ้อมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อปฏิบัติในยามฉุกเฉิน

๒.๙.๓ ควรทราบตำแหน่งวาล์วถังก๊าซ น้ำประปา และสะพานไฟฟ้า

๒.๙.๔ ไม่วางของหนักไว้บนชั้น หลังตู้ หรือที่สูง

๒.๙.๕ ผูกหรือยึดติดเครื่องใช้เฟอร์นิเจอร์ที่มีน้ำหนักมากไว้กับพื้นหรือผนัง

๒.๙.๖ ศึกษาแผน/ฝึกซ้อมแผนอพยพในภาวะฉุกเฉิน พร้อมกำหนดจุดรวมพลที่ชัดเจน และเป็นสัดส่วนของแต่ละชั้นหรือหน่วยงาน

๓. การเตรียมความพร้อม

๓.๑ การเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เมื่อเกิดเหตุไฟฟ้าดับ และปัญหาไฟฟ้า

กระชาก

องค์กรมีการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เมื่อเกิดเหตุไฟฟ้าดับ และปัญหาไฟฟ้ากระชาก เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากกระแสไฟฟ้าซึ่งอาจสร้างความเสียหายแก่ระบบสารสนเทศและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ต่างๆ กำหนดแนวทางการดำเนินการเบื้องต้นเพื่อลดปัญหาความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับระบบสารสนเทศ ดังนี้

๓.๑.๑ จัดทำแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินอันเกิดจากไฟดับ หม้อไพระเบิด

๓.๑.๒ ติดตั้งเครื่องสำรองไฟฟ้าและปรับแรงดันอัตโนมัติ (UPS) เพื่อควบคุมการจ่ายกระแสไฟฟ้าและป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หรือการประมวลผลของระบบคอมพิวเตอร์ ในส่วนของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) ซึ่งมีระยะเวลาในการสำรองไฟฟ้าโดยประมาณ ๓๐-๖๐ นาที

๓.๑.๓ เปิดเครื่องสำรองไฟฟ้าตลอดระยะเวลาในการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์และบำรุงรักษาเครื่องสำรองไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

๓.๑.๔ เมื่อเกิดกระแสไฟฟ้าดับ ให้ผู้ใช้รีบทำการบันทึกข้อมูลที่ยังค้างอยู่ที่และปิดเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่างๆ

๓.๑.๕ ให้มีการสำรองฐานข้อมูลทุก ๑ เดือนเป็นอย่างน้อย

๓.๒ การเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เมื่อเกิดเหตุไฟไหม้

องค์กรมีการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินเมื่อเกิดเหตุไฟไหม้ เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ไฟไหม้ ซึ่งอาจสร้างความเสียหายแก่ระบบสารสนเทศและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ต่างๆ กำหนดแนวทางการดำเนินการเบื้องต้นเพื่อลดปัญหาความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับระบบสารสนเทศ ดังนี้

๓.๒.๑ จัดทำแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินอันเกิดจากไฟไหม้

๓.๒.๒ ติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถือในทุกชั้นของอาคาร โดยเฉพาะห้องควบคุมระบบเครือข่ายเพื่อการควบคุมเพลิงในเบื้องต้น

๓.๒.๓ ให้มีการสำรองฐานข้อมูลเดือนละ ๑ ครั้งเป็นอย่างน้อย

๓.๓ การเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน เมื่อเกิดเหตุน้ำท่วม/น้ำรั่ว

องค์กรมีการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินเมื่อเกิดเหตุน้ำท่วม/น้ำรั่ว เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์น้ำท่วม/น้ำรั่ว ซึ่งอาจสร้างความเสียหายแก่ระบบสารสนเทศและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ต่างๆ โดยกำหนดแนวทางการดำเนินการเบื้องต้นเพื่อลดปัญหาความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับระบบสารสนเทศดังนี้

๓.๓.๑ จัดทำแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินอันเกิดจากน้ำท่วม/น้ำรั่ว

๓.๓.๒ มีการตรวจสอบระบบท่อน้ำประปา ฝ้าเพดานห้องควบคุมระบบเครือข่าย เพื่อให้ปลอดภัยต่อการรั่วซึมอย่างสม่ำเสมอ

๓.๓.๓ ให้มีการสำรองฐานข้อมูลเดือนละ ๑ ครั้งเป็นอย่างน้อย

๓.๔ การเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ภัยจากแผ่นดินไหว

องค์กรมีการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ภัยจากแผ่นดินไหว เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อติดตามสถานการณ์ รวบรวมข่าวสารข้อมูล ประเมินสถานการณ์จากแผ่นดินไหวที่เกิดขึ้น เตรียมการต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อให้สามารถเผชิญกับภัยได้ดังนี้

๓.๔.๑ ติดตามข้อมูลข่าวเตือนภัยแผ่นดินไหว ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย ข้อมูลสถานการณ์สาธารณภัย จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลการพยากรณ์อากาศจากหน่วยงานอุตุนิยมวิทยาทั่วโลก มาตรการ/แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัย ติดตามระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงไปถึงเว็บไซต์ของหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานภายในและต่างประเทศ ได้แก่

- ๑) กรมอุตุนิยมวิทยา : ข้อมูลพยากรณ์อากาศ ข้อมูลอุณหภูมิจากเตือนภัย (www.tmd.go.th)
- ๒) ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ : การแจ้งเตือนล่วงหน้า (www.ndwc.thaigov.go.th)
- ๓) กรมทรัพยากรธรณี : ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยจากดินถล่ม/แผ่นดินไหว (www.dmr.go.th)
- ๔) หน่วยงานสำรวจเชิงภูมิศาสตร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา : ข้อมูลสถานการณ์แผ่นดินไหวทั่วโลก (www.earthquake.usgs.gov)
- ๕) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย : การแจ้งเตือนภัย ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย มาตรการและแนวทางปฏิบัติ (www.disaster.go.th)

๓.๔.๒ การสังเกตพฤติกรรมของสัตว์

สัตว์หลายชนิดมีการรับรู้และมักแสดงท่าทางออกมาก่อนเกิดแผ่นดินไหว อาจจะรู้ล่วงหน้าเป็นชั่วโมงหรือเป็นวันก็ได้ เช่น

- ๑) สัตว์เลี้ยง สัตว์บ้านทั่วไปตื่นตกใจ เช่น สุนัข เป็ด ไก่ หมู
- ๒) แมลงสาบจำนวนมากวิ่งเพ่นพ่าน
- ๓) หนู งู วิ่งออกมาจากที่อาศัยถึงแม้ในบางครั้งจะเป็นช่วงฤดูจำศีลของพวกมัน
- ๔) ปลากระโดดขึ้นมาจากผิวน้ำ

๓.๔.๓ การเตรียมคน สถานที่อพยพและวัสดุอุปกรณ์

- ๑) ประสานการเตรียมงานกับหน่วยกู้ภัยเพื่อเตรียมการในการป้องกันและบรรเทาภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม และกำหนดวิธีการปฏิบัติทุกขั้นตอน
- ๒) ประสานการเตรียมการกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการจัดเตรียมกำลังคน วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม
- ๓) สำรวจสถานที่อพยพที่ปลอดภัยพร้อมอำนวยความสะดวก อาหาร และน้ำดื่ม สำหรับบุคลากรขององค์กร
- ๔) สำรวจ จัดทำบัญชียานพาหนะและเครื่องมือเครื่องใช้ให้สามารถตรวจสอบและใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดภัย

/๕) จัดเตรียม...

๕) จัดเตรียมยานพาหนะเพื่อการอพยพผู้ประสบภัยและการขนส่งสิ่งของที่จำเป็นต่างๆ

๓.๔.๔ การจัดเตรียมมาตรการเพื่อความปลอดภัยของอาคาร

๑) ตรวจสอบอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิชอบเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ พร้อมทั้งกำหนดให้ปรับปรุงแก้ไขให้การใช้ประโยชน์ในอาคารให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย สามารถป้องกันแรงสั่นสะเทือนที่มีผลต่ออาคารตามความเหมาะสม

๒) เมื่อมีอาคารที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง โดยไม่ถูกต้องตามแบบแปลนแผนผังเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบฝ่ายอาคารต้องดำเนินการตามระเบียบของทางราชการ เพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารดำเนินการแก้ไข หรือรื้อถอนเพื่อความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

๓.๔.๕ การปฏิบัติขั้นเตรียมการ

๑) การชักซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยจากแผ่นดินไหว และอาคารถล่ม
๒) การสำรวจและจัดทำบัญชีเป้าหมาย พื้นที่เสี่ยงภัย โดยแยกประเภทเป้าหมายตามความสำคัญ และกำหนดมาตรการในการเผชิญภัย

๓) อบรม ให้ความรู้การปฏิบัติเมื่อเกิดแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม แก่เจ้าหน้าที่บุคลากรในองค์กร

๔) รายงานสรุปผลการปฏิบัติการขั้นเตรียมการ

๓.๕ การเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ภัยจากการชุมนุมประท้วงและก่อกวนจลาจล

องค์กรมีการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ภัยจากการชุมนุมประท้วงและก่อกวนจลาจล เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อติดตามสถานการณ์ รวบรวมข่าวสารข้อมูล ประเมินสถานการณ์จากการชุมนุมประท้วงและก่อกวนจลาจล เตรียมการต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อให้สามารถเผชิญกับภัยได้ดังนี้

๓.๕.๑ ดำเนินการหาข่าวจากแหล่งต่างๆ เช่น ตำรวจ นักข่าว โทรทัศน์ วิทยุ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๕.๒ จัดเตรียมกำลังเจ้าหน้าที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ระบบการสื่อสาร ยานพาหนะ เป็นต้น และมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติไว้ให้พร้อม

๓.๕.๓ ตรวจสอบระบบไฟฟ้า ระบบปั้มน้ำ ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน

๓.๕.๔ ติดตั้งกล้องวงจรปิดเพื่อรักษาความปลอดภัย

๔. การจัดองค์กรและกำหนดผู้รับผิดชอบเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน

องค์กรมีการจัดเตรียมทีมงาน และมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อรองรับกับภัยฉุกเฉินที่อาจจะเกิดขึ้น ดังนี้

๔.๑ ระดับนโยบาย

รับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย ให้ข้อเสนอแนะ คำปรึกษา ตลอดจนติดตาม กำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ เจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบ ได้แก่

อธิบดีกรมประมง (CEO)

รองอธิบดีกรมประมง (CIO)

ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ

๔.๒ ระดับปฏิบัติ

- ๔.๒.๑ ทีมบริหารจัดการการกู้คืนระบบ มีหน้าที่หลักในการจัดการและประสานงาน การกู้คืนต่างๆ
- ๔.๒.๒ ทีมกู้คืนเครือข่าย ดูแลกู้คืนให้เครือข่ายกลับมาใช้งานได้ปกติ
- ๔.๒.๓ ทีมกู้คืนแอปพลิเคชัน ทำหน้าที่ติดตั้ง กู้คืนระบบงานและฐานข้อมูลให้พร้อม ใช้งาน
- ๔.๒.๔ ทีมประเมินความเสียหาย เป็นทีมให้ข้อมูลความเสียหายทั้งด้าน Hardware และ Software เพื่อเตรียมจัดหาอุปกรณ์มาทดแทน
- ๔.๒.๕ ทีมอาคารสถานที่ เป็นทีมที่จัดเตรียมสถานที่สำหรับใช้สำรอง รวมถึงระบบ ไฟฟ้า ระบบการสื่อสาร แอร์ ให้พร้อมใช้งาน
- ๔.๒.๖ ทีมการจัดการทั่วไป เป็นทีมประสานงานช่วยเหลือทีมอื่นๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในการทำงาน
- ๔.๒.๗ ทีมแก้ไขปัญหาเบื้องต้น กรณีจากไฟไหม้ห้องควบคุมระบบ ทำหน้าที่ดำเนินการ แก้ไขปัญหาเบื้องต้น ควบคุมการดำเนินงานในการดับเพลิง โดยใช้อุปกรณ์ที่ศูนย์สารสนเทศได้จัดหาไว้
- ๔.๒.๘ ทีมแก้ไขปัญหาเบื้องต้น กรณีไฟดับ/หม้อไพระเบิด ทำหน้าที่ในการป้องกันมิให้ เกิดความเสียหายกับระบบงาน โดยต้องดำเนินการสำรองข้อมูลที่สำคัญจากเครื่องสำรองไฟที่ยังสามารถให้พลังงาน อยู่
- ๔.๒.๙ ทีมแก้ไขปัญหาเบื้องต้น กรณีน้ำท่วมห้องควบคุมระบบ ทำหน้าที่ในการป้องกันมิ ให้เกิดความเสียหายต่อระบบเครือข่าย โดยต้องปิดระบบที่จะเกิดผลกระทบจากการเกิดน้ำท่วมลงทุกระบบ สูบน้ำ ออกจากห้องควบคุมระบบและตรวจสอบการรั่วซึม
- ๔.๒.๑๐ ทีมแก้ไขปัญหา เนื่องจากโดนเจาะระบบ หรือภัยคุกคามทางคอมพิวเตอร์ ทำหน้าที่กู้คืนระบบให้ทำงานได้ปกติ รวมทั้งหาสาเหตุและอุดช่องโหว่ระบบเครือข่าย
- ๔.๒.๑๑ ทีมสำรองและกู้คืนข้อมูล (Backup & Recovery) ทำหน้าที่สำรองและกู้คืน ข้อมูล เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นกับข้อมูล และฟื้นฟูระบบ/ข้อมูลจากความเสียหายให้กลับมาใช้งานใหม่ ได้ทันทีและครบถ้วนสมบูรณ์

๕. การกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ

องค์กรมีการกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติที่อาจจะเกิดขึ้นกับ ระบบสารสนเทศ โดยกำหนดแนวทางให้บุคลากรปฏิบัติ ดังนี้

๕.๑ กรณีเครื่องลูกข่าย

๕.๑.๑ ในกรณีที่มีเหตุอันทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่สามารถดำเนินการใช้ระบบ สารสนเทศได้ตามปกติ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเหตุขัดข้องให้ผู้ดูแลระบบเครือข่ายหรือฐานข้อมูลสารสนเทศของ หน่วยงานทราบ หรือในกรณีเกิดจากศูนย์สารสนเทศไม่สามารถดำเนินการให้บริการด้านเครือข่ายได้ ศูนย์สารสนเทศต้องประกาศให้ทุกหน่วยงานในองค์กรทราบ

๕.๑.๒ กรณีเกิดการขัดข้องเนื่องจากถูกไวรัสคอมพิวเตอร์ เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะ แพร่กระจายไปยังเครื่องอื่นในระบบเครือข่าย ให้ดึงสายเชื่อมโยงระบบเครือข่าย (สาย LAN) ออกจากเครื่องนั้น โดยเร็ว ในกรณีที่เกรงว่าเหตุที่เกิดขึ้นจะเป็นอันตรายต่อหน่วยงาน ภายในตึกที่ตั้งของคอมพิวเตอร์ที่พบการขัดข้องให้ดึง สาย LAN ออกจากจุดชุมสายในชั้นนั้นออกทั้งหมด

๕.๑.๓ ให้เจ้าหน้าที่ด้าน IT ของหน่วยงานตรวจสอบและแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ถ้าหาก ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ให้แจ้งเหตุขัดข้องให้ศูนย์สารสนเทศเพื่อแก้ไขปัญหาต่อไป

๕.๒ กรณีเครื่องแม่ข่ายบริการ (Server)

๕.๒.๑ ตัดการเชื่อมต่อระบบเครือข่ายโดยเร็ว แล้วปิดอุปกรณ์เครือข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย ตามลำดับความสำคัญของการให้บริการ

๕.๒.๒ ถ้าไฟฟ้าดับ/ไฟฟ้าตก ให้ปิดเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและอุปกรณ์เครือข่าย โดยพิจารณาตามลำดับความสำคัญของการให้บริการระยะเวลาที่ไฟฟ้าดับ และประสิทธิภาพของเครื่องสำรองไฟฟ้า

๕.๒.๓ ตัดระบบจ่ายไฟ ในกรณีไฟไหม้ให้ใช้น้ำยาดับเพลิงฉีดควบคุมเพลิงโดยเร็ว

๕.๒.๔ ตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้น ในกรณีที่ไม่ปลอดภัยให้รีบขนย้ายไปที่ปลอดภัย

๕.๒.๕ กรณีไฟไหม้ให้ใช้น้ำยาดับเพลิง ฉีดควบคุมเพลิงโดยเร็ว

๕.๒.๖ รับผิดชอบการขนย้ายเครื่องไว้ในที่ปลอดภัย

๕.๒.๗ ประสานขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับหน่วยงานภายนอกที่รับผิดชอบดูแลเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายหรือผู้เชี่ยวชาญระบบเครือข่ายโดยเร็วที่สุด

๕.๒.๘ ในกรณีที่อุปกรณ์ด้านฮาร์ดแวร์เสีย ให้จัดหาอุปกรณ์สำรองหรือแจ้งให้บริษัทที่รับผิดชอบนำอุปกรณ์ มาเปลี่ยนโดยเร็วที่สุด

๕.๒.๙ ผู้ดูแลระบบ ต้องรีบแจ้งให้ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศทราบโดยเร็ว

๖. การกู้คืนระบบกลับสู่สภาพปกติเดิม

การกู้คืนระบบเครื่องแม่ข่ายและอุปกรณ์กระจายสัญญาณ (System Recovery) โดยปกติระบบเครื่องแม่ข่าย และอุปกรณ์กระจายสัญญาณ จะต้องอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานรองรับการให้บริการกับเครื่องลูกข่ายต่างๆ ได้ตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง หากไม่สามารถให้บริการได้จำเป็นต้องกู้ระบบคืนให้เร็วที่สุด จึงได้จัดทำแผนการกู้คืนระบบกลับสู่สภาพปกติเดิม เป็นขั้นตอนปฏิบัติเพื่อให้ระบบการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์และข้อมูลสามารถกลับสู่สภาพเดิม เมื่อระบบเสียหายหรือหยุดทำงานโดยดำเนินการ ดังนี้

๖.๑ จัดหาอุปกรณ์ชิ้นส่วนใหม่เพื่อทดแทน

๖.๒ เปลี่ยนอุปกรณ์ชิ้นส่วนที่เสียหาย

๖.๓ ซ่อมบำรุงวัสดุอุปกรณ์ที่เสียหายให้เสร็จภายใน ๔๘ ชั่วโมง

๖.๔ ขอยืมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์จากหน่วยงานอื่นมาใช้ชั่วคราว

๖.๕ นำ BACKUP TAPE / CD-ROM / HARDDISK ที่ได้สำรองข้อมูลไว้ นำกลับมา Restore โดยใช้ทีมกู้ระบบร่วมกันกู้ระบบกลับมาโดยเร็วภายใน ๔๘ ชั่วโมง

๖.๖ ตรวจสอบระบบปฏิบัติการ ระบบฐานข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและระบบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้องค์กรมีแผนจัดการสำรองแหล่งข้อมูลที่ศูนย์สำรอง (ไซต์สำรอง) เพื่อเตรียมการบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความต่อเนื่องอยู่เสมอ โดยแบ่งไซต์ได้ ๓ ไซต์ คือ

๑) Hot Site เป็นไซต์ที่มีอุปกรณ์และซอฟต์แวร์เหมือนไซต์หลัก มีความพร้อมใช้งานทำให้เวลาในการกู้คืนระบบน้อยแต่จะมีต้นทุนการจัดทำที่สูง

๒) Warm Site เป็นไซต์ที่คล้ายกับ Hot site แต่อาจจะมีอุปกรณ์ไม่ครบทำให้ความพร้อมใช้งานต่ำกว่า Hot site ใช้ระยะเวลาในการกู้คืนมากกว่า แต่ต้นทุนราคาการจัดทำน้อยกว่า Hot site

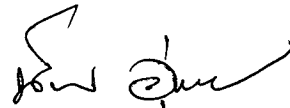
๓) Cold Site เป็นไซต์ที่มีแต่สถานที่ ไม่มีอุปกรณ์ทั้ง Hardware และ Software ในการกู้คืนมีต้นทุนการจัดทำต่ำ แต่ระยะเวลาในการกู้คืนนาน

๗. การติดตามและรายงานผล

องค์กรมีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรายงานผลการดำเนินการหรือการตรวจสอบให้ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศทราบ เพื่อนำเสนอรายงานสรุปให้ CEO หรือ CIO และให้รายงานการเกิดปัญหาและผลการแก้ไขให้ทราบในทันทีที่สามารถดำเนินการได้ในทุกกรณีตามที่ระบุไว้ เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงพัฒนาแผนรักษาความปลอดภัยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ สามารถนำมาใช้งานได้ทันทั่วทั้งที่ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติต่อไป

องค์ประกอบของแผนรับสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยพิบัตินี้เป็นกรอบแนวทางในการดูแลรักษาและแก้ไขปัญหาที่อาจจะส่งผลกระทบต่อฐานข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร ซึ่งเจ้าหน้าที่ขององค์กรและหน่วยงานภายนอกต้องถือปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(นางนันทิยา อุ่นประเสริฐ)

รองอธิบดีกรมประมง

ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูงกรมประมง